

Gençlik Merkezine Devam Eden Bireylerin Öz Yeterlik Düzeylerinin Araştırılması

Hulusi BÖKE¹, Mehmet KARTAL², Abdullah DOĞAN³

¹Milli Eğitim Bakanlığı,

²Adıyaman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,

³Gençlik ve Spor Bakanlığı,

Öz

Bu araştırmanın amacı, gençlik merkezine devam eden bireylerin öz yeterlilik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmaya 2018-2019 sezonunda Malatya Gençlik Merkezi'nde gerçekleştirilen sportif faaliyetlere devam eden 78 bayan, 56 erkek olmak üzere toplam 134 birey gönüllü olarak katılım göstermiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Riggs, Warka, Babasa, Betancourt ve Hooker (1994) tarafından geliştirilen, Türkçe'ye uyarlaması Öcel (2002) tarafından yapılan "Öz-Yeterlilik Ölçeği (Self Efficacy Scale)" kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen tüm veriler gerekli istatistiksel işlemlerin yapılması amacıyla hazır hale getirilerek, verilerin analizi için SPSS 15.0 paket program kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını test etmek için ise Kolmogorov-Smirnov testi, verilerin analizinde Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve t-Testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, gençlik merkezine devam eden bireylerin yaş, cinsiyet, aile gelir durumu ve kardeş sayısı değişkenleri ile öz yeterlilik ölçek puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bu durumda, yaş, cinsiyet, aile gelir durumu ve kardeş sayısı gibi değişkenlerin bireylerin öz yeterlilik düzeyleri üzerinde etkili olmadığı söylenebilir.

Orijinal Makale

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 27.05.2019

Kabul Tarihi: 29.06.2019

Online Yayın Tarihi: 30.06.2019

Anahtar kelimeler:

*Gençlik Merkezi, Öz-Yeterlilik,
Spor.*

Examining of The Self-Efficacy Levels of Individuals Attending The Youth Center

Abstract

The purpose of this study is to examine the self-efficacy levels of individuals attending the youth center in terms of some variables. A total of 134 individuals (78 females and 56 males) who participated in sports activities in Malatya Youth Center attended in the study in 2018-2019 season. In order to collect data, developed by Riggs, Warka, Babasa, Betancourt and Hooker (1994) and adapted to Turkish by Öcel (2002), Self Efficacy Scale were used. All data obtained in this study made them ready the necessary statistical calculation and SPSS 15.0 software package was used for data analysis. To the analysis of the data, the directional variance analysis (ANOVA) and t-test, and Kolmogorov-Smirnov test to examine that the data were distributed normally were used. As a result of the research, it was determined that there was no significant difference between the age, gender, family income status and number of siblings and self-efficacy scale scores of the individuals who were attending the youth center ($p > 0.05$). In this case, it can be said that variables such as age, gender, family income status and number of siblings do not have an effect on self-efficacy levels of individuals.

Original Article

Article Info

Received: 27.05.2019

Accepted: 29.06.2019

Online Published: 30.06.2019

Keywords:

Youth Center, Self-Efficacy,
Sports.

GİRİŞ

Bandura (1986) tarafından “Sosyal Öğrenme Kuramı” ile ortaya çıkan öz yeterlik (self efficacy) kavramı; bireyin belirli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize etmesi ve ayrıca kendine dönük algılayışı, yargısı ve inançlarının başarılı olabilme kapasitesidir (Chen, Gully ve Eden, 2001). Bandura (1997) kavramı; “bireylerin aldığı görevleri gerçekleştirmek amacıyla gerekli olan eylemleri örgütlenme ve icra etmelerine ilişkin kapasitelerine olan inançları”, olarak ifade etmiştir. Aynı şekilde öz yeterlik, kişinin bir faaliyeti gerçekleştirebilme ve başarabilme kabiliyeti konusundaki öznel yargısı olarak addedilmektedir (Zimmerman, 2000).

Bandura (1986)’nın esas önermesi; kendine dönük düşük öz yeterlik ve güvene sahip bireyler zayıf performans gösterirken, kendine dönük fazla öz yeterlik inancına sahip bireylerin yüksek performans göstereceği yönündedir. Fazla öz yeterlik inancı, azmi ve kararlılığı yükselterek performansın artmasını sağlar (Kurt, 2012). İnsanlarda, öz yeterlik algısı arttıkça, hedefler çoğalmakta ve bu amaca varmak için gayretler artmaktadır. Öz yeterliği fazla olan kişiler bir problemle karşılaştıklarında fazladan çaba gösterir ve zorlandıkları işi tamamlamak adına fazladan mücadele gösterirler (Sallabaş, 2012).

Howsepian ve Merluzzi (2009) yüksek öz yeterliği öz saygı, stres süreçlerinin düzenlenmesi, daha iyi fiziksel durum, iyilik hali, akut ve kronik hastalıklardan iyileşme ve daha iyi uyum ile ilişkilendirirken; düşük öz yeterlik ise daha fazla anksiyete ve depresyon yakınmalarıyla ilişkilendirilmiştir. Ancak bazı araştırmacılar tam tersi sonuçlar da bulmuştur. Bu sonuçlara

göre yüksek öz-yeterlik kişinin yetenekleri konusunda fazla güvene yol açarak birey daha az özenli olmasına ve zahmet göstermemesine neden olmakta ve böylece kişiyi daha az katkıda bulunur hale getirmektedir (Durmaz ve Ören, 2017). Öyle ki, Cervone ve Wood (1995) öz yeterlik ve sonraki performans arasında negatif bir korelasyon bulmuş ve bireylerin yetenekleri konusunda çok emin olduğu sonucuna varmışlardır.

Toplumların geleceği ve yapılanmasına doğrudan etki edecek genç insanların, her yönüyle sağlıklı birer bireyler olması beklenmektedir. Bu bakımdan; gençlerin yeterince öz yeterliğe sahip olması, kendilerine olan inançları açısından önemli sayılabilir. Gençlerin yaşamlarında öz yeterlik duygularını geliştirecek ve onlara olumlu deneyimler yaşatacak etkinliklerin oldukça manidar olduğu söylenebilir. Gençlik, biyolojik olmaktan öte sosyolojik manasıyla bakılması gereken bir kavramdır. Gençlik kavramının, toplumların sosyo-ekonomik gelişmeleri, içinde bulunulan zaman, kültür ve geleneklerine dönük şeklinde bir tasviri yapılmaktadır. Bundan dolayı, kişisel içerikli gençlik tanımlamaları adına kabul edilen evrensel bir yaş aralığından söz edilemez. Ülkemizin olanakları düşünüldüğünde gençlik politikalarının hedef kitlesi, 14-29 yaş grubundaki bireyler olarak bilinir (GSB, 2013). Bu yönüyle gençlik merkezlerinin; etkinlik ve amaçları düşünüldüğünde, gençlerin çok yönlü gelişimleri ve serbest zamanlarını değerlendirmeleri amacıyla önemli bir vazife sergiledikleri görülebilir (Aycan, 2005).

Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesindeki gençlik merkezleri, gençlere dönük serbest zaman faaliyetlerini planlayan, uygulayan kamu kurumlarından. Son yıllardaki gelişmeler ışığında Gençlik merkezlerinin sayısı ve yaptığı faaliyetlerin artması fark edilmektedir (GSB, 2013). Öz yeterlik kavramı son yıllarda ülkemizde de yüksek düzeyde akademik ilgi görmektedir. Bu çalışmaların büyük çoğunluğu eğitim-öğretimle ilgili olmakla beraber farklı konular üzerine çalışmalar bulunmaktadır (Bolat, 2016; Doğan Laçın ve Yalçın, 2018; Durmaz ve Ören, 2017; Kartopu, 2016; Üngüren, 2015; Yardımcı ve Başbakkal, 2010; Doğan Laçın ve Yalçın, 2018; Durmaz ve Ören, 2017; Kartopu, 2016; Telef, 2011; Turcan, 2011; Üngüren, 2015; Yardımcı ve Başbakkal, 2010; Yıldırım, 2011).

Benzer şekilde alan yazın incelendiğinde, gençlik merkezlerinin çalışma ve faaliyetlerine dönük araştırmalara rastlamak mümkündür (Cılga, 2001; Derin, 2013; Özsarı, Fişekçioğlu ve Altın, 2017; Polat, Aycan, Üzüm ve Polat, 2013). Şöyle ki; sportif faaliyetlere katılan bireylerin öz yeterlik düzeylerinin tespit edilmesine yönelik araştırmaların, etkinlik planlamasında ve gençlik merkezlerinin yeniden yapılandırılmasında önemli bilgiler sağlayabileceği düşünülerek bu çalışmanın yapılması önemli görülmüştür. Bu çalışmayla, gençlik merkezlerinde sportif (güreş, okçuluk, masa tenisi, halk oyunları, atletizm, kort tenis) faaliyetlerde bulunan bireylerin öz yeterlik düzeylerinin araştırılması ve çeşitli değişkenler etrafında analiz edilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemi uygulanmış ve genel tarama modeli benimsenmiştir. Genel tarama modelleri; evrenle ilgili bir yargı oluşturmak amacıyla birçok elemandan oluşan bir evrende bütünü ya da ondan oluşan bir grup örnektir. Bunun yansırı örnekleme ile ilgili oluşturulan tarama düzenlemeleridir (Karasar 1994).

Çalışma Grubu

Bu araştırmaya 2018-2019 sezonunda Malatya Gençlik Merkezi'nde gerçekleştirilen sportif faaliyetlere devam eden 78 bayan, 56 erkek olmak üzere toplam 134 birey gönüllü olarak katılım göstermiştir. Çalışmaya katılım gösterecek kişilerin belirlenmesinde "amaçsal örnekleme yöntemi" benimsenmiştir. Bu sezonda Gençlik Merkezleri kapsamında sportif faaliyetlerle beraber değerler eğitimi, inovasyon, kişisel gelişim, sosyal bilimler, dil eğitimi ve güzel sanatlar gibi faaliyetlere devam eden 1200 kişi bulunmaktadır. Sportif faaliyetlere devam eden kişiler bireysel ve takım sporlarında yapılan etkinliklere katılım göstermektedir. Güreş, geleneksel okçuluk, masa tenisi, kort tenis gibi bireysel branşlarda haftada 3 gün 2 şer saat; atletizm ve halk oyunları gibi takım sporlarında ise haftada 3 gün 3 er saatlik çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada 2018-2019 sezonunda Malatya Gençlik Merkezi'nde gerçekleştirilen sportif faaliyetlere devam eden bireylerin öz yeterlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından ölçülmesi amacıyla veri toplama aracı olarak Riggs, Warka, Babasa, Betancourt ve Hooker (1994) tarafından geliştirilen, Türkçe'ye uyarlaması Öcel (2002) tarafından yapılan "Öz-Yeterlik Ölçeği (Self Efficacy Scale)" kullanılmıştır. "Öz-Yeterlik Ölçeği" bireylerin kendi kapasitelerine duydukları inancı ölçmek amacıyla geliştirilmiş, 5'li likert tipi, 10 maddelik bir yapıya sahiptir. Bireyler maddelerde yer alan ifadelerle ne ölçüde katıldıklarını, beş basamaklı ölçekler üzerinde değerlendirmekte ve maddeler için işaretlenen sayısal değerler toplanarak tek bir öz-yeterlik puanı elde edilmektedir. Her maddeden alınabilecek en düşük puan 1, en yüksek puan 5'tir. Ölçekte 2, 3, 4, 6, 8 ve 10. maddeler olumsuz olup, tersten puanlanmaktadır. Öz-Yeterlik Ölçeğinden alınabilecek puanların en düşüğü 10, en yükseğı 50 puan olup, yüksek puanlar kuvvetli bir öz yeterlik inancının göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu çalışma için yapılan güvenilirlik hesaplamasında, "Cronbach Alpha" iç tutarlık katsayısı .83 olarak hesaplanmıştır. Bu durumda ölçeğin "oldukça güvenilir" olduğu söylenebilir (Özdamar, 1999).

Verilerin Analizi

Veri toplama işlemleri tamamlandıktan sonra elde edilen tüm veriler gerekli istatistiksel işlemlerin yapılması amacıyla hazır hale getirilerek istatistik paket program kullanılmıştır. Verilerin normallik sınaması için Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Verilerin analizinde Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Independent Samples t-testinden faydalanılmıştır. Demografik özelliklere ilişkin bilgi

dağılımlarını görmek için yüzdeler olarak analizler yapılmıştır. Tip 1 hata için $\alpha = 0.05$ düzeyi alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Öz yeterlik ölçeğinin alınan toplam puanlarına ilişkin veriler

	N	\bar{X}	SS	Min.	Max.
Toplam	134	36,67	7,794	10	50

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan 134 bireyin öz yeterlik ölçeği puan ortalamasının 36,67; standart sapmasının 7,794; ölçekten alınan en düşük puanın 10 en yüksek puanın ise 50 olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya katılan bireylerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular

Değişkenler	Grup	f	%
Yaş	11-14 Yaş	37	27,6
	15-18 Yaş	59	44,0
	19 ve üzeri	38	28,4
	Toplam	134	100,0
Cinsiyet	Kadın	78	58,2
	Erkek	56	41,8
	Toplam	134	100,0
Gelir Durumu	1000-2000 TL	48	35,8
	2001-3000 TL	52	38,8
	3001 ve üzeri	34	25,4
	Toplam	134	100,0
Kardeş Sayısı	2 ve daha az kardeş	39	29,1
	3 Kardeş	49	36,6
	4 Kardeş	27	20,1
	5 Kardeş ve üzeri	19	14,2
	Toplam	134	100,0
Branş Durumu	Takım Sporları	69	51,5
	Bireysel Sporlar	65	48,5
	Toplam	134	100,0

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin, büyük bir bölümünün 15-18 (%44,0) yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet değişkeni incelendiğinde 78 katılımcının (%58,2) kadın, 56 katılımcının (%41,8) erkek olduğu görülmektedir. Gelir durumu değişkenine göre araştırmaya katılan bireylerin büyük bir çoğunluğunun 2001-3000 TL aralığında bir gelire sahip (%38,8) olduğu görülmektedir. Kardeş sayısı değişkenine göre araştırmaya katılan bireylerin çoğunluğunun üç kardeşe sahip olduğu (%36,6) söylenebilir. Branş durumu değişkeni incelendiğinde araştırmaya katılım gösteren bireylerin çoğunluğunun takım sporları (%61,2) ile ilgilendikleri söylenebilir.

Tablo 3. Yaş değişkeninde gruplar arası öz yeterlik puan ortalamalarının tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	1,126	2	,563	,926	,399	-
Gruplar İçi	79,669	131	,608			

Toplam	80,796	133
--------	--------	-----

Yapılan sınamalar sonucunda verilerin parametrik test koşullarını karşıladığı tespit edilmiştir. Böylelikle veri analizi için Parametrik testlerden Tek Yönlü Varyans Analiz (ANOVA)'i kullanılmıştır. Farklı üç yaş grubundan oluşan 134 kişilik grubun, yaşları ile öz yeterlik puanları arasında, yaşlarına göre oluşturulan grupların öz yeterlik puanlarının ortalamaları ilişkisiz örneklemeler için tekyönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, 11-14 yaş aralığında olan bireylerin puan ortalaması ($\bar{X}_{11-14}=37,00$), 15-18 yaş aralığında olan bireylerin puan ortalaması ($\bar{X}_{15-18}=37,39$) ve 19-üzeri yaş aralığında olan bireylerin puan ortalaması ($\bar{X}_{19-üzeri}=35,24$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir [$F_{(2-131)}=0,926, p > 0.05; p>.05$].

Tablo 4. Cinsiyet değişkeninde gruplar arası öz yeterlik puan ortalamalarının t testi analizi sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kadın	78	37,27	6,789	132	1,001	0,297
Erkek	56	35,84	9,009			

Yapılan sınamalar sonucunda verilerin parametrik test koşullarını karşıladığı tespit edilmiştir. Böylelikle veri analizi için Parametrik testlerden Independent Samples t-Testi kullanılmıştır. 56 erkek ve 78 kadından oluşan 134 kişilik bir grupta, kadın ve erkeklerin öz yeterlik puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan t testi sonucuna göre; kadınların puanları ($\bar{X}:37,27$) ile erkeklerin puanları ($\bar{X}: 35,84$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir [$t_{(132)} 1,001, p>0.05, p>.05$]. Cinsiyetin, araştırmaya konu gruplar arasında ki öz yeterlik puanları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Tablo 5. Aile gelir değişkeninde gruplar arası öz yeterlik puan ortalamalarının tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	25,058	2	12,529	,204	,816	-
Gruplar İçi	8054,494	131	61,485			
Toplam	8079,552	133				

Yapılan sınamalar sonucunda verilerin parametrik test koşullarını karşıladığı tespit edilmiştir. Böylelikle veri analizi için Parametrik testlerden Tek Yönlü Varyans Analiz (ANOVA)'i kullanılmıştır. Farklı dört gruptan oluşan 134 kişilik bir grubun, aile geliri ile öz yeterlik puanları arasında, aile gelirine göre oluşturulan grupların öz yeterlik puanlarının ortalamaları ilişkisiz örneklemeler için tekyönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış test sonunda, aile gelir seviyesi 1000-2000 Lira olan grubun puan ortalaması ($\bar{X}_{1000-2000}=36,65$), 2001-3000 Lira olan grubun puan ortalaması ($\bar{X}_{2001-3000}=36,25$), 3001 Lira ve üzeri olan grubun puan ortalaması ($\bar{X}_{3001-üzeri}=37,35$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir. [$F_{(2-131)}=0,204, p> 0.05$].

Tablo 6. Kardeş sayısı değişkeninde gruplar arası öz yeterlilik puan ortalamalarının tek yönlü varyans analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	27,107	3	9,036	,146	,932	-

Gruplar İçi	8052,445	130	61,942
Toplam	8079,552	133	

Yapılan sınamalar sonucunda verilerin parametrik test koşullarını karşıladığı tespit edilmiştir. Böylelikle veri analizi için Parametrik testlerden Tek Yönlü Varyans Analiz (ANOVA) i kullanılmıştır. Kardeş sayısı farklı beş grubundan oluşan 134 kişilik bir grubun, kardeş sayısı ile öz yeterlik puanları arasında, kardeş sayısına göre oluşturulan grupların öz yeterlik puanlarının ortalamaları ilişkisiz örneklem için tekyönlü varyans analizi ile karşılaştırılmış, test sonunda, kardeş sayısı 2 ve daha az olan grubun puan ortalaması ($\bar{X}_2=37,00$), 3 olan grubun puan ortalaması ($\bar{X}_3=36,92$), 4 olan grubun puan ortalaması ($\bar{X}_4=36,44$) ve 5 olan grubun puan ortalaması ($\bar{X}_5=35,68$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir. [F (3- 130) =0, 146, p> 0.05].

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada gençlik merkezine devam eden bireylerin öz yeterlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2018-2019 sezonunda Malatya Gençlik Merkezi'nde gerçekleştirilen sportif faaliyetlere devam eden 78 kadın, 56 erkek olmak üzere toplam 134 birey gönüllü olarak katılım göstermiştir. Araştırmaya katılan bireylerin yaş değişkenine göre öz yeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Özkan (2019) yapmış olduğu araştırmada sporcu öz yeterlik algılarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Benzer olarak Turan, Karaoğlu, Kaynak ve Pepe (2016) özel yetenek sınavlarına giren adaylar üzerinde yapmış oldukları çalışmada araştırmaya katılım gösteren adayların öz yeterlik düzeyleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmişlerdir. Aynı şekilde literatürde öz yeterlik ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığını ifade eden çalışmalar mevcuttur (Brink, Alsén, Herlitz, Kjellgren ve Cliffordson, 2012; Pekmezci, 2010; F. Yıldırım ve İlhan, 2010). Bu araştırma bulguları mevcut araştırma bulgusunu desteklemektedir. Yıldırım (2018) tarafından gerçekleştirilen bir bilimsel çalışmada psikoloji yüksek lisans öğrencilerinin yaş gruplarının öz yeterliğe ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu araştırma bulgusu ise mevcut araştırma bulgusu ile çelişmektedir.

Araştırmaya katılım gösteren bireylerin öz yeterlik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Turan ve diğerleri (2016) özel yetenek sınavlarına giren adaylar üzerinde yapmış oldukları çalışmada araştırmaya katılım gösteren adayların öz yeterlik düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmişlerdir. Literatür incelendiğinde öz yeterlik ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirten çalışmalara rastlamak mümkündür (Uysal ve Kösemen, 2013; Yenice, 2012; Yıldırım ve İlhan, 2010). Bu araştırma bulguları mevcut araştırma bulgusu ile örtüşmektedir. Yılmaz, Yiğit ve Kaşarcı (2012) ilköğretim öğrencileri üzerinde yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin öz yeterlik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusunu elde etmişlerdir. Bu araştırma bulgusu mevcut araştırma bulgusu ile çelişmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin öz yeterlik düzeylerinin aile gelir durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir. Özkan (2019) yapmış olduğu araştırmada sporcu öz yeterlik algılarında ekonomik durum değişkenine göre anlamlı farklılaştığı sonucunu tespit etmiştir. Benzer bir şekilde Sakarya (2013)'nın yaptığı bilimsel araştırma incelendiğinde ise, ekonomik durum değişkeninin öz yeterlik boyutuna olumlu yönde bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Literatürde öz yeterlik ile ekonomik durum arasında anlamlı farklılık olduğu bulgusunu elde eden benzer çalışmalar yer almaktadır (Balyan, 2009; Çelik, 2013; Vardarlı, 2005). Bu araştırma bulguları mevcut araştırma bulgusu ile çelişmektedir. Yıldırım (2018)'in psikoloji yüksek lisans öğrencileriyle yaptığı çalışma sonuçları ise, çalışma bulgularımızla ters orantılı olarak gelir algılarına göre, öz yeterlik puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Bu araştırma bulgusu ise mevcut araştırma bulgusunu destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılım gösteren bireylerin öz yeterlik düzeylerinin kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Özkan (2019) yapmış olduğu araştırmada sporcu öz yeterlik algılarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulgusunu elde etmiştir. Benzer şekilde Yılmaz ve diğerleri (2012) ilköğretim öğrencileri üzerinde yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin öz yeterlik düzeylerinin kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırma bulguları mevcut araştırma bulgusunu desteklememektedir.

Sonuç olarak; Gençlik Merkezine devam eden bireylerin yaş, cinsiyet, aile gelir durumu ve kardeş sayısı değişkenleri ile öz yeterlik ölçek puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bu durumda, yaş, cinsiyet, aile gelir durumu ve kardeş sayısı gibi değişkenlerin bireylerin öz yeterlik düzeyleri üzerinde etkili olmadığı söylenebilir. Ancak, elde edilen sonuçların yorumlanmasında, araştırmanın sınırlılıkları göz önünde bulundurulmalıdır. İlk olarak, bu araştırma Malatya Gençlik Merkezi'ne devam eden bireyler üzerinde yürütülmüştür. Gelecekte daha farklı yaş gruplarını içinde barındıran heterojen bir grupta benzer çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Aycan, A. (2005). Gençlik merkezlerinde örgütsel etkililik ve hizmet kalitesinin değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Balyan, M. (2009). İlköğretim 2.kademe ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları, sosyal beceri ve öz yeterlik düzeylerinin karşılaştırılması. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Anabilim Dalı, İzmir.
- Bandura, A. (1986). The explanatory and predictive scope of self-efficacy theory. *Journal Of Social And Clinical Psychology*, 4(3), 359–373.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: the exercise of control*. New York: W.H. Freeman and Company.
- Bolat, O. İ. (2016). Öz yeterlilik ve tükenmişlik ilişkisi: Lider-üye etkileşiminin aracılık etkisi. *Ege Akademik Bakis (Ege Academic Review)*, 11(2), 255–255. doi:10.21121/eab.2011219569
- Brink, E., Alsén, P., Herlitz, J., Kjellgren, K. & Cliffordson, C. (2012). General self-efficacy and health-related quality of life after myocardial infarction. *Health & Medicine*, 17(3). <http://www.diva-portal.org> adresinden erişildi.
- Çelik, D. (2013). Üstün zekalı olan ve olmayan öğrencilerin mükemmeliyetçilik ve akademik öz yeterlikleri arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı, Üstün Zekalılar Eğitimi Bilim Dalı, İstanbul.
- Cervone, D. ve Wood, R. (1995). Goals, feedback, and the differential influence of self-regulatory processes on cognitively complex performance. *Cognitive Therapy and Research*, 19(5), 519–545. <https://link.springer.com> adresinden erişildi.
- Chen, G., Gully, S. M. & Eden, D. (2001). Validation of a new general self-efficacy scale. *Organizational Research Methods*, 4(1), 62–83. <https://journals.sagepub.com> adresinden erişildi.
- Cılga, İ. (2001). Gençlerin gelişiminde ve madde kullanımlarını önlemede gençlik merkezlerinin rolü. *Aile ve Toplum*, 1(44). <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/198218> adresinden erişildi.
- Derin, S. (2013). Lise öğrencilerinde internet bağımlılığı ve öznel iyi oluş. *Hacettepe Üniversitesi*.
- Doğan Laçın, B. G. ve Yalçın, İ. (2018). Üniversite öğrencilerinde öz-yeterlilik ve stresle başa çıkma stratejilerinin bilişsel esnekliği yordama düzeyleri. *Hacettepe University Journal of Education*, 1–14. doi:10.16986/huje.2018037424.
- Durmaz, Ş. ve Ören, K. (2017). Öz yeterlilik ve özgüvenin işgücü. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 109–120.
- GSB. (2013). Ulusal gençlik ve spor politikası belgesi. Ankara. <https://www.gsb.gov.tr> adresinden erişildi.
- Howsepian, B. A. & Merluzzi, T. V. (2009). Religious beliefs, social support, self-efficacy and adjustment to cancer. *Psycho-Oncology: Journal of the Psychological, Social and Behavioral Dimensions of Cancer*, 18(10), 1069–1079.
- Karasar, N. (1994) *Bilimsel Araştırma Yöntemi.5. Basım*, Ankara: 3A Araştırma ve Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Kartopu, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin öz yeterlilik ve kimlik duygusu kazanım düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi: Gümüşhane üniversitesi örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi (The Journal of International Social Research)*, 9(45), 481–500.
- Kurt, T. (2012). Öğretmenlerin öz yeterlik ve kolektif yeterlik algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi Bahar*, 10(2), 195–227. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/256483> adresinden erişildi.
- Öcel, H. (2002). Takım sporu yapan oyuncularla kolektif yeterlik öz yeterlik ve sargınlık ile başarı algı ve beklentileri arasındaki ilişkiler. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Ankara.
- Özdamar, K. (1999), *Paket programlarla istatistiksel veri analizi 1*, Kaan Kitabevi, Eskişehir.
- Özkan, G. (2019). Üniversite öğrencisi kadın futbolcuların toplumsal cinsiyet algıları ile sporcu öz yeterlilik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Aydın.

- Özsarı, A., Fişekçioğlu, B. ve Altın, M. (2017). Gençlik merkezi faaliyetlerine katılan Suriyeli mültecilerin algıladıkları hizmet kalitesi üzerine bir araştırma. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 21(1), 31–44. doi:10.25307/jssr.313871
- Pekmezci, G. (2010). Hemşirelerin örgütsel bağlılıkları ile özyeterlilik algıları arasındaki ilişkiler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hastane ve Sağlık Kur. Yön. Bilim Dalı, İstanbul.
- Polat, E., Aycan, A., Üzüm, H. ve Polat, E. (2013). Gençlik merkezlerinde algılanan hizmet kalitesi ölçeği” geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 24(1), 25–36. <http://www.sbd.hacettepe.edu.tr> adresinden erişildi.
- Riggs, M. L., Warka, J., Babasa, B., Betancourt, R. ve Hooker, S. (1994). Development and validation of self-efficacy and outcome expectancy scales for job-related applications. *Educational and Psychological Measurement*, 54 (3), 793–802.
- Sakarya, Ö. (2013). Ergenlerin ruhsal belirtileri ile duygusal özyeterlilik düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, İzmir.
- Sallabaş, E. (2012). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin konuşma öz yeterliliklerinin değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 16(2), 269–290. <http://dergipark.gov.tr> adresinden erişildi.
- Telef, B. B. (2011). Öz-yeterlilikleri farklı ergenlerin psikolojik semptomlarının incelenmesi. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Bilim Dalı, İzmir.
- Turan, M. B., Karaoğlu, B., Kaynak, K. ve Pepe, O. (2016). Özel yetenek sınavlarına giren adayların genel öz yeterlilik düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1).
- Turcan, H. G. (2011). İlköğretim okulu öğretmenlerinin özyeterlilik algıları ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı, Konya.
- Üngüren, E. (2015). Sessizleşen örgütlerde öz yeterlilik algısının rolü: Alanya’daki konaklama işletmeleri üzerinde bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 115–156.
- Uysal, İ. ve Kösemen, S. (2013). Öğretmen adaylarının genel öz-yeterlilik inançlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2). <http://www.jret.org> adresinden erişildi.
- Vardarlı, G. (2005). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin genel özyeterlilik düzeylerinin yordanması. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enst., Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık A.B.D., İzmir.
- Yardımcı, F. ve Başbakkal, Z. (2010). Ortaokul öz-yeterlilik ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11(4), 321–326. <https://search.proquest.com> adresinden erişildi.
- Yenice, N. (2012). Öğretmen adaylarının öz-yeterlilik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39). www.esosder.org adresinden erişildi.
- Yıldırım, A. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının meslekî öz-yeterlilik algıları ile meslekî kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Yıldırım, F. ve İlhan, İ. Ö. (2010). Genel öz yeterlilik ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4). <http://www.turkpsikiyatri.com> adresinden erişildi.
- Yıldırım, S. (2018). Psikoloji yüksek lisans öğrencilerinin özyeterlilik algıları ile benlik saygılarının değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı,
- Yılmaz, E., Yiğit, R. ve Kaşaracı, İ. (2012). İlköğretim öğrencilerinin özyeterlilik düzeylerinin akademik başarı ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (23). <https://acikarsiv.mehmetakif.edu.tr> adresinden erişildi.
- Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 82–91. doi:10.1006/ceps.1999.1016